نادربیگی، فرحناز؛ اسفندیاری مقدم، علیرضا (۱۴۰۰). مورد پژوهی اجتناب از اطلاعات در دانشجویان پزشکی. *پژوهش‌نامه کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۱۱ (۱)، ۲۱۹– ۱۹۸. DOI: 10.22067/infosci.2021.24209.0

مورد پژوهی اجتناب از اطلاعات در دانشجویان پزشکی

فرحناز نادربیگی[۱]، علیرضا اسفندیاری مقدم[۲]

تاریخ دریافت: ۹۹/۵/۱۵ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۳/۲۳ نوع مقاله: پژوهشی

چکیده

مقدمه: رفتار اطلاعاتی اصطلاحی است که برای توصیف بسیاری از روش‌های تعامل انسان با اطلاعات استفاده می‌شود. اجتناب از اطلاعات نیز یکی از وجوه رفتار اطلاعاتی و روش‌های تعامل انسان با اطلاعات است. اجتناب از اطلاعات مجموعه‌ای از رفتارها و اقدامات گزینشی به‌منظور متوقف کردن، محدود کردن، تأخیر جستجو، مواجهه، پردازش، و استفاده از اطلاعات است. هدف اصلی این پژوهش بررسی اجتناب از اطلاعات دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی همدان در مطالعه مقاله‌های علمی است.

روش‌شناسی: پژوهش حاضر از نوع کاربردی پیمایشی است. جامعه پژوهش دانشجویان پزشکی در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ دانشگاه علوم پزشکی همدان بودند. روش نمونه‌گیری تصادفی بود. دانشجویان پرسشنامه‌های الکترونیکی اجتناب اطلاعات و نیاز به شناخت را تکمیل کردند. از آزمون‌های تحلیل واریانس یک‌طرفه، رگرسیون خطی ساده، رگرسیون چند متغیره برای تحلیل آماری استفاده شد.

یافته‌ها: میانگین اجتناب از اطلاعات دانشجویان ۲/۲۱ و میانگین نیاز به شناخت آنها ۳/۵۵ بود. یافته‌ها حاکی از تفاوت معنادار میزان اجتناب از اطلاعات دانشجویان برحسب پایه تحصیلی آنان بود. بین اجتناب از اطلاعات و نیاز به شناخت رابطه معنادار مشاهده شد. متغیر پایه تحصیلی در رابطه بین اجتناب از اطلاعات و نیاز به شناخت نقش کاهشی داشت.

نتیجه: میزان نیاز به شناخت دانشجویان با اجتناب از اطلاعات آنان رابطه عکس دارد، همچنین با افزایش پایه تحصیلی آن‌ها نیاز به شناخت آنها افزوده می‌شود. می‌توان برای دانشجویان پایه‌های پایین‌تر این روند را تسریع نمود. پیشنهاد می‌شود که برای آن‌ها دوره‌های آموزش سواد اطلاعاتی، تور کتابخانه، و معرفی پایگاه‌های اطلاعاتی تخصصی برگزار شود.

کلیدواژه: اجتناب از اطلاعات، پرهیز اطلاعات، نیاز به شناخت، چشم‌پوشی از اطلاعات

---

۱. دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان؛ farahnaz.naderbaigy@gmail.com

۲. استاد گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان، (نویسنده مسئول)؛ ali.isfandyari@gmail.com

مقدمه

تعامل انسان، اطلاعات و منابع اطلاعاتی جایگاه ویژه‌ای در پژوهش‌های حوزهٔ علم اطلاعات و دانش‌شناسی دارد و پژوهش‌های مرتبط با رفتار اطلاعاتی یکی از مهم‌ترین عرصه‌های پژوهشی این حوزه محسوب می‌شود. به تعبیر مای، کیس، و گیون[1] (۲۰۱۶) رفتار اطلاعاتی شامل جستجوی اطلاعات و همچنین کلیه رفتارهای غیرعمدی یا غیرفعال (مانند مواجهه اطلاعات) و نیز رفتارهای هدفمند که نیازی به جستجو ندارند (مانند اجتناب از اطلاعات) است. اجتناب از اطلاعات[2] رفتاری است که کسب اطلاعات موجود اما به‌طور بالقوه ناخواسته را مانع شود یا به تأخیر اندازد (Chae, 2016; Howell & Shepperd, 2017; Lipsey & Shepperd, 2019; Sweeny, Melnyk, Miller, & Shepperd, 2010). پدیده کلی اجتناب از اطلاعات بر این اشاره دارد که مردم اغلب ترجیح می‌دهند که آگاهی نداشته باشند (Golman, Hagmann, & Loewenstein, 2017; Sunstein, 2019). همچنین اجتناب از اطلاعات می‌تواند شامل اجتناب از بحث در مورد یک موضوع خاص، یا اجتناب از موقعیت‌هایی باشد که ممکن است فرد با اطلاعات ناخواسته روبرو شود و به‌طور هدفمند انتخاب کند که کدام اطلاعات را موردتوجه قرار دهد و کدام‌یک را نه (Liao, Jindal, & Jean, 2018). در پژوهش‌های مطالعه رفتار اطلاعاتی به مباحثی چون بیان نیاز اطلاعاتی، اطلاع‌یابی، و استفاده از اطلاعات بیش از اجتناب از اطلاعات پرداخته‌شده است، حال‌آنکه یکی از وجوه رفتارهای اطلاعاتی اجتناب از اطلاعات است که عوامل و دلایل آن جدای از سایر وجوه رفتار اطلاعاتی است. همان‌طور که هیوستن و وستبروک[3] (۲۰۱۳) اشاره می‌کند که با مطالعه عناوین مقالات حوزه علم اطلاعات این دیدگاه منتقل می‌شود که ما پژوهشگران این حوزه به پژوهش در مورد استفاده و استفاده‌کنندگان اطلاعات می‌پردازیم و نه عدم استفاده و عدم استفاده‌کنندگان از اطلاعات. ما به جستجوگران رجوع می‌کنیم و نه به غیر جستجوگران. اجتناب‌گران کسانی نیستند که اطلاعات را جستجو نمی‌کنند. در میان کسانی که به جستجوی اطلاعات نمی‌پردازند، برخی افراد عمداً سعی می‌کنند که از اطلاعات بنا به دلایلی (مثل عدم علاقه، ترس، یا نگرانی) پرهیز کنند. اجتناب از اطلاعات با مواجهه انتخابی، عزل اطلاعات، و نظارت و کم اثر کردن متفاوت است (Chae, Lee, & Kim, 2020). اجتناب از اطلاعات طیف وسیعی از رفتار و نه‌فقط دسترسی به منابع اطلاعاتی را پوشش می‌دهد (Goodall & Reed, 2013).

1. Mai, Case, & Given
2. Information avoidance
3. Houston & Westbrook

نبن[۱] (۲۰۱۵) به مفهوم‌سازی منسجمی از رفتارهای اجتناب از اطلاعات پرداخت و یک مدل نظری از اجتناب از اطلاعات را ارائه داد. این نویسنده بر اساس مدل رفتار اطلاعاتی انسان که از متون مرتبط با جستجوی تأییدی، مواجهه گزینشی، پردازش سطحی و عدم استفاده از اطلاعات گرفته‌شده است، مدلی از اجتناب از اطلاعات را ارائه نمود و سه فاز انتزاعی (زیررده‌های) اجتناب از اطلاعات را این‌گونه مشخص نمود: پرهیز از مواجهه[۲]، پرهیز از جذب[۳]، پرهیز از استفاده[۴]. پرهیز از مواجهه به پرهیز از رویارویی با اطلاعات به‌صورت فعال یا غیرفعال اشاره دارد. منظور از مواجهه گزینشی فعال به پرهیز از جستجوی اطلاعات اشاره دارد، و مواجه انتخابی منفعلانه[۵] به اجتناب از آگاهی وجود اطلاعات (در اصل) اطلاق می‌شود. پرهیز از جذب به پردازش اطلاعات با شدت کمتر اشاره دارد و امکان دارد که این پردازش اصلاً صورت نپذیرد. مطالعه سطحی عمدی[۶] یا تندخوانی[۷] از این نوع هستند. اجتناب از استفاده به معنای ممانعت از روند تحول در تصمیم‌گیری یا استفاده از اطلاعات است، پرهیز از استنباط اطلاعات کسب‌شده مثالی از این نوع اجتناب است. نبن (۲۰۱۵) با تکیه بر ادغام این رده‌ها و با تمرکز بر اطلاعات مربوط به تصمیم‌گیری، اجتناب از اطلاعات را به‌عنوان محدود کردن یا خاتمه دادن توجه به نشانه‌های اطلاعات در دسترس، یا خاتمه جستجوی اطلاعات (پرهیز از مواجهه)، محدود کردن یا خاتمه جذب اطلاعات (اجتناب از جذب) و محدود کردن یا خاتمه استفاده از اطلاعات (اجتناب از استفاده) تعریف می‌کند. بینا و براون[۸] (۲۰۱۸) تعریف کامل‌تری از اجتناب از اطلاعات ارائه دادند، آنها با تکیه‌بر زیررده‌های اجتناب بیان می‌دارند که اجتناب از اطلاعات مجموعه‌ای از رفتارها و اقدامات گزینشی به‌منظور متوقف کردن، محدود کردن، تأخیر جستجو، مواجهه، پردازش و استفاده از اطلاعات است.

اجتناب از اطلاعات پیامدهای متعددی دارد و هزینه‌های سنگینی را در سطوح فردی و جمعی به‌دنبال خواهد داشت (Hertwig & Engel, 2016)؛ بارزترین پیامد اجتناب از اطلاعات این است که افراد اطلاعات بالقوه سودمند برای تصمیم‌گیری بهینه را از دست می‌دهند (Golman, Hagmann, & Loewenstein, 2017)؛ واضح است که عدم تصمیم‌گیری بهینه در سطوح بالاتر عواقب مدیریتی را در پی دارد. همچنین فقدان دانش قطعی بر عملکرد و رفتار آینده فرد تأثیر می‌گذارد. نادیده‌گیری اطلاعات سبب به خطر انداختن

1. Neben
2. Exposure Avoidance
3. Absorption Avoidance
4. Use Avoidance
5. Passive
6. Purposeful Superficial Reading
7. Skimming
8. Bina & Browne

سلامتی خود و دیگران، انتقال بیماری و شیوع بیماری‌های خطرناک واگیر خواهد شد. پیامدهای اجتناب از اطلاعات در سطح کلان انکار تغییرات اقلیمی[1]، شیوع و گسترش بیماری، و قطب‌بندی سیاسی[2] است (Huang, 2018)؛ بنابراین اجتناب از اطلاعات پرهزینه است (Heck & Meyer, 2019). این هزینه‌ها نه‌تنها هزینه‌های اقتصادی و شخصی، بلکه هزینه‌های اجتماعی و فرهنگی، عدالت اجتماعی، سرمایه فکری و آسیب‌های فردی را شامل می‌شوند (Dali, 2018)؛ از سویی دیگر، امروزه آخرین و بروزترین اطلاعات علمی و حرفه‌ای در قالب‌های مختلف ارائه می‌شود. یکی از معتبرترین قالب‌ها، مقاله‌های علمی است. دسترسی و استفاده از اطلاعات معتبر و بروز در جامعه علمی بخصوص رشته پزشکی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است؛ عدم استفاده از اطلاعات درست و بروز سبب اختلال در فرایند تشخیص و درمان بیماران می‌شود و در نتیجه سلامت جسمی و روانی جامعه را تهدید خواهد کرد. علاوه بر این، باعث افزایش هزینه‌-های اقتصادی و آسیب‌های اجتماعی خواهد شد. از این‌رو بررسی اجتناب از اطلاعات در جامعه دانشجویان پزشکی بسیار با اهمیت است.

در ایران، رساله کیانی (۱۳۹۱)، مقاله‌های کیانی، دیانی، و فتاحی (۱۳۹۴)، و کیانی، دیانی، و فتاحی (۱۳۹۲) به موضوع عدم استفاده اجباری اطلاعات پرداخته‌اند. حال‌آنکه عدم استفاده یکی از وجوه اجتناب از اطلاعات است؛ بنابراین شایسته است که حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی بیشتر و متمرکزتر بدین موضوع بپردازد. پژوهش حاضر در راستای چنین هدفی نگاشته شده است. اجتناب از اطلاعات مانند سایر وجوه رفتارهای اطلاعاتی در بافت رخ می‌دهد و طیف وسیعی از عوامل ممکن است در بروز این رفتار مؤثر باشد؛ بخشی از این عوامل مرتبط با تفاوت‌های فردی و بخشی دیگر برون فردی است. افراد از نظر عوامل شخصیتی و تجربیات قبلی که می‌تواند در مقابله با اطلاعات ناخواسته به آنها کمک کند، متفاوت هستند. افراد در ریسک‌پذیری، کنجکاوی، احساس قدرت، نیاز به شناخت، و خوش‌بینی با هم تفاوت دارند. این عوامل می‌تواند بر درک افراد از وضع موجود و میزان کنترلی که در مورد موقعیت‌ها دارند تأثیر گذاشته و توانایی مقابله با آنها را تحت تأثیر قرار دهد(Melnyk, 2009). علاوه بر این، متغیرهای جمعیت شناختی نیز ممکن است پیش‌بینی کننده اجتناب از اطلاعات باشند. ازجمله می‌توان از پژوهش‌های اس.تی ژان، جیندال، و چان[3](۲۰۱۸)، پرسسکی، فرر، و کلین[4] (۲۰۱۴)، یونگ[5] (۲۰۱۴)، امانوئل، کیوینیمی ، هاول ، هی، واترز،

1. Climate Change Denial
2. Political Polarization
3. St Jean, JINDAL, & Chan
4. Persoskie, Ferrer, & Klein
5. Jung

اوروم[1] و همکاران (۲۰۱۵)، مک‌کلود، جانگ، گری، و ویسوانات[2] (۲۰۱۳)، تبر، کلاین، فرر، لوئیس، بیسکر، و بیسکر[3] (۲۰۱۵)، هاول و شپرد[4] (۲۰۱۶)، هاول، سوئینی، میلر، و شپرد[5] (۲۰۱۹)، چی، لی، وکیم[6] (۲۰۲۰) نام برد که در پژوهش خود نقش متغیر جنسیت در اجتناب از اطلاعات را بررسی کردند. نتایج پژوهش اس.تی ژان، جیندال، و چان (۲۰۱۸)، یونگ (۲۰۱۴)، و امانوئل و همکاران (۲۰۱۵) نشان داد که متغیر جنسیت تأثیری بر اجتناب از اطلاعات ندارد. با توجه به تعدد عوامل تأثیرگذار بر رفتار اطلاعاتی، این پژوهش قصد دارد ضمن بررسی اجتناب از اطلاعات دانشجویان پزشکی برحسب جنسیت و پایه تحصیلی دانشجویان در مطالعه مقاله‌های علمی به بررسی متغیر «نیاز به شناخت» نیز بپردازد.

اصطلاح شناخت معمولاً برای توصیف فرآیندهای فکری یا ادراکی که در ذهن اتفاق می‌افتد، به کار می‌رود. فرد توسط این فرایندها دنیای اطراف، افکار، و اعمال خود را تحلیل و تفسیر می‌کند (Haasio, Harviainen, & Savolainen, 2020). نیاز به شناخت یک ساختار روان‌شناختی است که به گرایش و لذت یک فرد در جستجو، ارزیابی و ادغام چندین منبع اطلاعاتی مربوط می‌شود و از آن برای درک محیط خود استفاده می‌کند (Bors & Gruman, 2020). نیاز به شناخت ازنظر کاسیوپو، پتی، و فنگ کائو[7] (۱۹۸۴) یک تفاوت فردی ثابتی است که نشان دهنده انگیزه درونی فرد بوده و همگام با زمان توسعه می‌یابد. در اینجا، نیاز به معنای سنتی آن، یعنی منبع انرژیِ محرّک رفتار انسان نیست. در این مفهوم‌سازی، تأکید بر پردازش شناختی است، نه بر برونداد و پیامدهای شناختی خاص. علاوه بر این نیاز به شناخت حاصل تفاوت در انگیزه است، نه تفاوت در توانایی. نیاز به شناخت تمایل و گرایش افراد به پرداختن به امور شناختی اندیشمندانه و فعالیت‌های نیازمند تفکر است (Cacioppo & Petty, 1982). نیاز شناختی درک شدهٔ یک کاربر می‌تواند رفتار جستجوی اطلاعاتی‌اش را تحریک کند. تمایل فرد به مشارکت در تفکر و سبک‌های شناختی می‌تواند بر پردازش اطلاعات وی تأثیر بگذارد. درنتیجه، نیاز به شناخت می‌تواند تأثیر مستقیمی در رفتار جستجوی فرد داشته باشد (Das, Echambadi, McCardle, & Luckett, 2003; Kessler & Zillich, 2019). کسانی که از درجات بالاتری از نیاز به شناخت برخوردارند بیشتر به جستجوی اطلاعات جدید می‌پردازند. در یک مطالعه که شرکت‌کنندگان به ارزیابی یک محصول پرداختند، کسانی که نیاز به

1. Emanuel, Kiviniemi, Howell, Hay, Waters, Orom
2. McCloud, Jung, Gray, & Viswanath
3. Taber, Klein, Ferrer, Lewis, Biesecker, & Biesecker
4. Howell & Shepperd
5. Howell, Sweeny, Miller, & Shepperd
6. Chae, Lee, & Kim
7. Cacioppo, Petty, & Feng Kao

شناخت بیشتری داشتند اطلاعات بیشتری راجع به آن محصول پرسیدند (Melnyk, 2009). از طرف دیگر، در ترغیب فرد به‌دنبال دانش جدید، هنگامی‌که عدم قطعیت‌ها آشکار می‌شود، نیاز به شناخت می‌تواند کمک‌کننده باشد؛ بنابراین، نیاز به شناخت فرد منبعی برای تأثیرات مختلف بر انگیزه فرد برای جستجوی و ادغام دانش جدید است (Tan, Herberg, Yap, Samarasekera, & Chen, 2020). از نظر هاول و شپرد (۲۰۱۷) نیاز به شناخت می‌تواند یکی از عوامل ایجادکننده اجتناب از اطلاعات باشد. همچنین بلایر-گولبیوایسکا، واک، وکاس[1] (۲۰۱۸) معتقدند که سبک پردازش اطلاعات (منطقی و تجربی) می‌تواند پیش‌بینی کننده اجتناب از اطلاعات باشد که از منظر آنها این سبک پردازش دارای دو زیر مقیاس نیاز به شناخت و باور به شهود است.

پژوهش‌های مختاری و داورپناه (۱۳۹۱) و نجف پور و چراغی (۱۳۹۷) نشان داد که نیاز به شناخت بر رفتار اطلاعاتی مؤثر است. همچنین بابایی و بیگدلی (۱۳۹۴) نشان دادند که نیاز به شناخت بر رفتار اطلاعاتی مشارکتی مؤثر است. نتایج پژوهش هو، هانگمن، و لوونشتاین[2] (۲۰۲۱) نیز نشان داد افراد با نیاز به شناخت بالا تمایل بیشتری برای کسب اطلاعات دارند. علاوه بر این، نتیجه پژوهش شولز[3] (۲۰۱۹) نشان داد که بین اجتناب از خبر و نیاز به شناخت رابطه معکوس وجود دارد. در بافت دانشگاه، نیاز به شناخت یک ویژگی شخصیتی پایدار است که به تمایلات رفتاری جستجوی دانش در دانشجویان در طیف متنوعی از موقعیت‌ها شکل می‌دهد (Fortier & Burkell, 2014; Tan et al., 2020). تاکنون در ایران پژوهشی به بررسی ارتباط بین اجتناب از اطلاعات و نیاز به شناخت نپرداخته است. با توجه به اینکه دانشجویان در میزان تمایل به دانستن متفاوت‌اند انتظار می‌رود نیاز به شناخت بتواند بر تصمیمات افراد برای جستجو یا پرهیز از اطلاعات تأثیر بگذارد؛ بنابراین می‌توان پیش‌بینی کرد که افرادی که نیاز به شناخت کمتری دارند بیش از سایرین از اطلاعات اجتناب کنند.

اهداف پژوهش

هدف اصلی این پژوهش بررسی اجتناب از اطلاعات دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی همدان در مطالعه مقاله‌های علمی است. بر این اساس اهداف فرعی این پژوهش عبارت‌اند از تعیین میزان اجتناب از اطلاعات دانشجویان بر اساس جنسیت و پایه تحصیلی آنان، بررسی رابطه بین نیاز به شناخت و اجتناب از اطلاعات، بررسی تأثیر نیاز به شناخت بر اجتناب از اطلاعات دانشجویان بر اساس جنسیت و پایه تحصیلی.

1. Blajer-Gołębiewska, Wach, & Kos
2. Ho, Hagmann, & Loewenstein
3. Schulz

فرضیه‌های پژوهش

فرضیه اول: اجتناب از اطلاعات بر اساس جنسیت و پایه تحصیلی دانشجویان متفاوت است.

فرضیه دوم: نیاز به شناخت دانشجویان می‌تواند بر اجتناب از اطلاعات آنان تأثیر داشته باشد.

فرضیه سوم: تأثیر نیاز به شناخت دانشجویان بر اجتناب از اطلاعات آنان برحسب جنسیت و پایه تحصیلی متفاوت است.

روش‌شناسی

جامعه پژوهش شامل دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی همدان است که تعداد آنها ۶۰۰۰ نفر بود، با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه ۳۶۱ نفر محاسبه شد. روش نمونه‌گیری تصادفی بود و لینک پرسشنامه الکترونیکی در اختیار دانشجویان پزشکی قرار گرفت و دانشجویان اقدام به تکمیل پرسشنامه کردند. پژوهش حاضر به بررسی سه متغیر پرداخته‌شده است:

۱. **نیاز به شناخت:** نیاز به شناخت در این پژوهش بر اساس مقیاس نیاز به شناخت کاسیوپو، پتی، و فنگ کائو (۱۹۸۴) تعیین و نمره‌گذاری می‌شود. پرسشنامه اولیه نیاز به شناخت ۳۴ گویه ای بود اما کاسیوپو، پتی، و فنگ کائو (۱۹۸۴) نسخه ۱۸ گویه ای آن‌را ارائه کردند. آنها این پرسشنامه را از طریق انجام موارد ذیل ارزیابی و ارائه نمودند:

الف. رتبه‌بندی پرسش‌های پرسشنامه ۳۴ گویه ای متعلق به پژوهش کاسیوپو و پتی[1] (۱۹۸۲) از نظر مقدار قدر مطلق بارهای عاملی؛

ب. محاسبه آلفای کرونباخ هنگامی‌که هر گویه اضافه می‌شود؛

ج. به‌کارگیری آزمون Scree برای تشخیص و نگهداری گویه‌هایی که باید نگهداری شوند.

مقیاس نیاز به شناخت از یک پرسشنامه ۱۸ سؤالی استفاده می‌کند که از طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم تشکیل‌شده است. نمره دهی گویه‌ها از یک (کاملاً مخالف) تا پنج (کاملاً موافق) بود. قابل ذکر است که سؤالات ۳، ۴، ۵، ۷، ۸، ۹، ۱۶، و ۱۷ در این پرسشنامه معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. پتی، برینول، لورش و مک کاسلین[2] (۲۰۰۹) مدعی هستند که سنجه نیاز به شناخت از ثبات درونی برخوردار بوده و پایایی آزمون آن بالا است، همچنین این سنجه از روایی همگرا و روایی خوبی برخوردار

1. Cacioppo & Petty
2. Petty, Briñol, Loersch, & McCaslin

است. پایایی این سنجه در پژوهش کاسیوپو، پتی، و فنگ کائو (۱۹۸۴) ۰/۹ بود. آلفای کرونباخ این پرسشنامه در پژوهش حاضر ۰/۹۱ محاسبه شد.

۲. **اجتناب از اطلاعات:** اجتناب از اطلاعات رفتاری است که کسب اطلاعات موجود اما به‌طور بالقوه ناخواسته را مانع شود یا به تأخیر اندازد. در این پژوهش اجتناب از اطلاعات دانشجویان در مطالعه مقاله‌های علمی بررسی‌شده است. برای اندازه‌گیری این متغیر از پرسشنامه پژوهش فورتس، خوزه، سینگ، روبیو و دی گوزمان[1] (۲۰۲۰) استفاده‌شده است. آلفای کرونباخ این پرسشنامه در پژوهش آنان، ۰/۷۸۵ محاسبه شده است. این پرسشنامه شامل ۴۳ سؤال است که از طیف لیکرت از همیشه تا هرگز تشکیل‌شده است. در پژوهش حاضر نمره دهی گویه‌ها از یک تا پنج بود. آلفای کرونباخ این پرسشنامه در پژوهش حاضر ۰/۸۷ است.

روش‌های آماری

ابتدا از نرمال بودن متغیرها اطمینان حاصل شد. برای این منظور از آزمون نا پارامتری کلموگروف اسمیرنوف[2] استفاده شد. متغیر وابسته در این پژوهش اجتناب از اطلاعات است. آزمون کلموگروف اسمیرنوف برای اجتناب از اطلاعات معنی‌دار نبود (pvalue= ۰/۲)؛ بنابراین اجتناب از اطلاعات دارای توزیع نرمال است و می‌توان از تحلیل‌های پارامتریک برای آن استفاده کرد. از تحلیل واریانس یک‌طرفه برای بررسی تفاوت بر حسب جنسیت و پایه تحصیلی بر اجتناب از اطلاعات، از آزمون رگرسیون برای پیش‌بینی تأثیر متغیر نیاز به شناخت بر اجتناب از اطلاعات، و همچنین از آزمون رگرسیون چند متغیره برای پیش‌بینی تأثیر جنسیت و پایه تحصیلی بر رابطه بین اجتناب از اطلاعات و نیاز به شناخت استفاده شد. برای انجام آزمون‌های مذکور نرم‌افزار اس‌پی‌اس‌اس[3] نسخه ۲۲ به کار گرفته شد.

یافته‌های پژوهش

ابتدا آمار توصیفی پرسشنامه اجتناب از اطلاعات ارائه می‌شود. جدول (۱) آمار توصیفی ابعاد پرسشنامه اجتناب از اطلاعات را نشان می‌دهد.

جدول ۱. آمار توصیفی ابعاد پرسشنامه اجتناب از اطلاعات

ابعاد (اجتناب از اطلاعات)	میانگین	میانه	نما	انحراف معیار	چارک اول	چارک دوم	چارک سوم
الف. اجتناب از اطلاعات مبتنی بر	۲/۰۹	۲/۱۳	۲/۲	۰/۳۵	۱/۸	۲/۱۳	۲/۳۶

1. Fuertes, Jose, Singh, Rubio, & de Guzman
2. Kolmogorov–Smirnov
3. SPSS

توجه به اجزای مقاله (۱۵ گویه)							
ب. اجتناب از اطلاعات مبتنی بر توجه به ارزش/کیفیت و اعتبار مقاله (۱۰ گویه)	۲/۲۳	۲/۲۰	۲/۳	۰/۶	۱/۷	۲/۲	۲/۶
ج. اجتناب از اطلاعات مبتنی بر نحوه طراحی و تنظیم مقاله (۸ گویه)	۲/۱۹	۲/۱۴	۲/۲۶	۰/۲	۲/۰۲	۲/۱۴	۲/۲۸
د. اجتناب از اطلاعات مبتنی بر آگاهی از مقاله‌ها و مجلات مرتبط (۷ گویه)	۲/۳۷	۲/۴۳	۲/۵۷	۰/۵۵	۲	۲/۴۳	۲/۷
ه. اجتناب از اطلاعات مبتنی بر در دسترس بودن مقاله (۳ گویه)	۲/۵۴	۲/۶۷	۲/۶۷	۰/۷۲	۲	۲/۶۷	۳

بررسی فرضیه‌های پژوهش

قبل از بررسی فرضیه اول ابتدا توصیفی از متغیر اجتناب از اطلاعات و نیاز به شناخت بر اساس جنسیت و پایه تحصیلی پاسخگویان ارائه می‌شود. جدول (۲) این اطلاعات را نشان می‌دهد.

جدول ۲. آمار توصیفی اجتناب از اطلاعات و نیاز به شناخت بر اساس جنسیت و پایه تحصیلی دانشجویان

متغیرها		اجتناب از اطلاعات				نیاز به شناخت			
متغیر	سطح	میانگین	میانه	انحراف معیار	میان چارکی	میانگین	میانه	انحراف معیار	میان چارکی
جنسیت	زن	۲/۱۹	۲/۲۱	۰/۳۴	۰/۴۸	۳/۵۸	۳/۶۷	۰/۶۲	۰/۹۵
	مرد	۲/۲۳	۲/۳۲	۰/۳۳	۰/۴۷	۳/۵۲	۳/۶۱	۰/۶۱	۰/۸۳
پایه تحصیلی	سال دوم	۲/۶۹	۲/۶۵	۰/۱۳	۰/۱۷	۳/۲۳	۳/۲۲	۰/۵۷	۰/۸۱
	سال سوم	۲/۴۱	۲/۴۰	۰/۰۶	۰/۱۲	۳/۴۲	۳/۴۴	۰/۵۰	۰/۶۷
	سال چهارم	۲/۲۴	۲/۲۳	۰/۰۵	۰/۰۸	۳/۴۳	۳/۵۰	۰/۵۳	۰/۸۶
	سال پنجم	۲/۰۳	۲/۰۵	۰/۰۷	۰/۱۴	۳/۶۵	۳/۷۸	۰/۶۲	۰/۹۶
	سال ششم	۱/۷۴	۱/۷۷	۰/۱۴	۰/۱۶	۳/۹۷	۳/۹۷	۰/۵۸	۱
–	کل	۲/۲۱	۲/۲۳	۰/۳۴	۰/۵۱	۳/۵۵	۳/۶۱	۰/۶۲	۰/۸۹

برای آزمون فرضیه اول از تحلیل واریانس یک‌طرفه (آنووا) استفاده شد. طبق نتایج این آزمون که در جدول (۳) آمده است، اجتناب از اطلاعات بر اساس جنسیت تفاوتی ندارد (Pvalue>۰/۰۵ و F(۳۵۹،۱)=۱/۷۹۹)؛ اما در اجتناب از اطلاعات بر اساس پایه تحصیلی دانشجویان تفاوت وجود دارد. اجتناب از اطلاعات بر اساس پایه تحصیلی (Pvalue<۰/۰۵ و F(۳۵۶،۴) = ۳۱۴/۷۳) دارای تفاوت معناداراست.

جدول ۳. نتایج آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه اجتناب از اطلاعات بر اساس جنسیت و پایه تحصیلی دانشجویان

	منبع تغییر	مجموع مربعات	درجه آزادی	مربع میانگین	F	P
جنسیت	درون گروهی	۰/۲۰۶	۱	۰/۲۰۶	۱/۷۹۹	۰/۱۸۱
	برون گروهی	۴۱/۱۱۷	۳۵۹	۰/۱۱۵		
	کل	۴۱/۳۲۳	۳۶۰			
پایه تحصیلی	درون گروهی	۲۹/۹۸۶	۴	۹/۹۹۵	۳۱۴/۷۳	./۰۰۰**
	برون گروهی	۱۱/۳۷۷	۳۵۶	۰/۳۲		
	کل	۴۱/۳۲۳	۳۶۰			

** معناداری در سطح ۰/۰۱

با توجه به نتایج آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه که حاکی از تفاوت میانگین اجتناب از اطلاعات بر اساس پایه تحصیلی آن‌هاست در مرحله بعد آزمون تعقیبی شفه[1] انجام شد. جدول (۴) نتایج این آزمون تعقیبی را نشان می‌دهد.

جدول ۴. نتایج آزمون تعقیبی شفه اجتناب از اطلاعات بر اساس پایه تحصیلی

پایه تحصیلی (I)	پایه تحصیلی (J)	اختلاف میانگین (I-J)	خطای استاندارد	سطح معنی‌داری (Pvalue)	فاصله اطمینان ۹۵٪ کران پایین	فاصله اطمینان ۹۵٪ کران بالا
سال دوم	سال سوم	۰/۲۷۸*	۰/۰۱۷	۰/۰۰۰	۰/۲۲۶	۰/۳۲۹
	سال چهارم	۰/۴۵۱*	۰/۰۱۷	۰/۰۰۰	۰/۳۹۸	۰/۵۰۵
	سال پنجم	۰/۶۵۵*	۰/۰۱۶	۰/۰۰۰	۰/۶۰۴	۰/۷۰۶
	سال ششم	۰/۹۵۱*	۰/۰۱۷	۰/۰۰۰	۰/۸۹۹	۱/۰۰۲
سال سوم	سال چهارم	۰/۱۷۳*	۰/۰۱۷	۰/۰۰۰	۰/۱۲۲	۰/۲۲۶
	سال پنجم	۰/۳۷۷*	۰/۰۱۶	۰/۰۰۰	۰/۳۲۷	۰/۴۲۷
	سال ششم	۰/۶۷۳*	۰/۰۱۶	۰/۰۰۰	۰/۶۲۲	۰/۷۲۴
سال چهارم	سال پنجم	۰/۲۰۳*	۰/۰۱۷	۰/۰۰۰	۰/۱۵۱	۰/۲۵۵
	سال ششم	۰/۴۹۹*	۰/۰۱۷	۰/۰۰۰	۰/۴۴۷	۰/۵۵۲
سال پنجم	سال ششم	۰/۲۹۶*	۰/۰۱۶	۰/۰۰۰	۰/۲۴۶	۰/۳۴۶

** معناداری در سطح ۰/۰۵

1. Scheffe

همان‌طور که در جدول (۴) دیده می‌شود، در تمام سطرها (Pvalue<۰/۰۵) است؛ بنابراین میانگین اجتناب از اطلاعات دانشجویان در همه پایه‌های تحصیلی با یکدیگر تفاوت معنادار دارد.

برای آزمون فرضیه «نیاز به شناخت دانشجویان می‌تواند بر اجتناب از اطلاعات آنان تأثیر داشته باشد» از رگرسیون ساده استفاده شد. برای انجام این آزمون شرایط انجام آزمون بررسی شد. نتایج بررسی‌ها نشان داد که شرایط انجام آزمون رگرسیون به شرح زیر وجود دارد:

الف. بررسی نرمال بودن متغیر وابسته با استفاده از آزمون کلموگروف اسمیرنوف انجام شد. آزمون کلموگروف اسمیرنوف برای اجتناب از اطلاعات معنی‌دار نبود (pvalue=۰/۲)؛ بنابراین متغیر وابسته اجتناب اطلاعات دارای توزیع نرمال است (Pvalue>۰/۰۵).

ب. بررسی استقلال خطاها (تفاوت بین مقادیر واقعی و مقادیر پیش‌بینی‌شده توسط معادله رگرسیون) از یکدیگر، با استفاده از آزمون دوربین واتسون[1] انجام شد. نتایج این آزمون نشان داد که مقدار دوربین واتسون ۱/۷۶۳ است. اگر این آماره بین ۱/۵ تا ۲/۵ باشد می‌توان آزمون رگرسیون را انجام داد.

ج. بررسی خطی بودن رابطه متغیرهای مستقل و وابسته، بدین منظور از آماره‌های تلورانس[2] و عامل تورم واریانس[3] استفاده شد. اگر مقدار تلورانس یا میزان تحمل از ۰/۱ یا عامل تورم واریانس بزرگ‌تر از ۱۰ باشد، مدل رگرسیونی از مشکل هم خطی رنج می‌برد. در این مرحله از رگرسیون خطی که متغیرهای فرضیه بعدی هنوز وارد نشده‌اند، میزان تلورانس و عامل تورم واریانس هر دو ۱ بود.

د. نرمال بودن توزیع مقادیر خطا :برای بررسی نرمال بودن مقادیر خطا از آزمون کلموگروف اسمیرنوف استفاده شد. نتیجه این آزمون مقدار Pvalue را برابر ۰/۲ نشان داد؛ بنابراین آزمون کلموگروف اسمیرنوف برای مقادیر خطا معنادار نیست (Pvalue>۰/۰۵) و مقادیر خطا دارای توزیع نرمال است.

جدول ۵. خلاصه مدل رگرسیون رابطه بین اجتناب از اطلاعات و نیاز شناخت

متغیر پیش‌بین	ضریب همبستگی جزئی	مجذور ضریب همبستگی	مجذور ضریب همبستگی تعدیل‌شده	خطای استاندارد برآورد	p
نیاز به شناخت	۰/۴۳۰	۰/۱۸۵	۰/۱۸۳	۰/۳۰۶۳۰	۰/۰۰۰

همان‌گونه که در جدول (۵) مشاهده می‌شود با توجه به (pvalue<۰/۰۱) یک رابطه خطی بین نیاز به شناخت و اجتناب از اطلاعات برقرار است. میزان همبستگی این دو متغیر ۰/۴۳۰ است.

1. Durbin-Watson
2. Tolerance
3. Variance inflation factor (VIF)

جدول ۶. نتیجه رگرسیون ساده برای بررسی همبستگی بین نیاز به شناخت و اجتناب از اطلاعات آزمودنی‌ها

مدل		B	خطای استاندارد	Beta	t	p
۱	ثابت	۳۰/۰۵۲	۰/۰۹۴		۳۲۰/۳۰۸	۰/۰۰۰
	نیاز به شناخت	-۰/۲۳۷۰	۰/۰۲۶	-۰/۴۳۰	-۹۰/۰۲۵	۰/۰۰۰

**معناداری در سطح ۰/۰۱

رابطه ریاضی بین اجتناب از اطلاعات و نیاز به شناخت بدین قرار است:

۳۰/۰۵۲+ (نمره نیاز به شناخت * ۰/۲۳۷۰-) = نمره پیش‌بینی اجتناب از اطلاعات

مقادیر استانداردشده بتا در همین جدول هم نشان می‌دهد که یک واحد انحراف معیار در نیاز به شناخت باعث **۰/۴۳۰**- تغییر در اجتناب از اطلاعات آزمودنی‌ها می‌شود.

فرضیه سوم «تأثیر نیاز به شناخت دانشجویان بر اجتناب از اطلاعات آنان برحسب جنسیت و پایه تحصیلی متفاوت است.»

با توجه به اینکه در فرضیه دوم رابطه بین نیاز به شناخت دانشجویان و اجتناب از اطلاعات آنان تأیید شد؛ بنابراین با استفاده از رگرسیون تأثیر این متغیرها را می‌توان بر این رابطه مشخص نمود.

شرایط انجام آزمون رگرسیون بررسی شد. نتایج بررسی‌ها نشان داد که شرایط انجام آزمون رگرسیون به شرح زیر وجود دارد:

الف. بررسی نرمال بودن متغیر وابسته که برای فرضیه قبل نیز انجام شده بود.

ب. بررسی استقلال خطاها (تفاوت بین مقادیر واقعی و مقادیر پیش‌بینی‌شده توسط معادله رگرسیون) از یکدیگر، با استفاده از آزمون دوربین واتسون انجام شد. نتایج این آزمون نشان داد که مقدار دوربین واتسون **۱/۸۵۳** است. اگر این آماره بین ۱/۵ تا ۲/۵ باشد می‌توان رگرسیون را انجام داد.

ج. بررسی خطی بودن رابطه متغیرهای مستقل و وابسته، بدین منظور از آماره‌های تلورانس و عامل تورم واریانس استفاده شد. اگر مقدار تلورانس یا میزان تحمل از ۰/۱ یا عامل تورم واریانس بزرگ‌تر از ۱۰ باشد، مدل رگرسیونی از مشکل هم خطی رنج می‌برد. میزان تلورانس و عامل تورم واریانس هر دو برای متغیر نیاز به شناخت ۲/۲۰۰، ۰/۴۵۵، جنسیت ۱/۳۱۵ و ۰/۷۶۱، و مقطع تحصیلی ۱/۹۴۶، ۰/۵۱۴ بود.

د. نرمال بودن توزیع مقادیر خطا :برای بررسی نرمال بودن مقادیر خطا از آزمون کلموگروف اسمیرنوف استفاده شد. نتیجه این آزمون مقدار Pvalue را برابر ۰/۸۶ نشان داد؛ بنابراین کلموگروف اسمیرنوف برای مقادیر خطا معنادار نیست (Pvalue>۰/۰۵) پس مقادیر خطا دارای توزیع نرمال است.

جدول ۷. خلاصه مدل رگرسیون با متغیرهای چندگانه، تفاوت نیاز به شناخت با اجتناب از اطلاعات دانشجویان برحسب جنسیت و پایه تحصیلی

متغیر پیش‌بین	ضریب همبستگی جزئی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل‌شده	خطای استاندارد برآورد
۱	۰/۴۳۰	۰/۱۸۵	۰/۱۸۳	۰/۳۰۶۳۰
۲	۰/۴۳۳	۰/۱۸۷	۰/۱۸۳	۰/۳۰۶۲۶
۳	۰/۹۴۴	۰/۸۹۱	۰/۸۹۰	۰/۱۱۲۵۰

جدول (۷) نشان می‌دهد ضریب تعیین مدل اول به دوم از مقدار ۰/۱۸۵ به ۰/۱۸۷ افزایش یافته و در مدل دوم به سوم از ۰/۱۸۷ به ۰/۸۹۱ افزایش یافته است. مدل اول مربوط به ارتباط بین نیاز به شناخت و اجتناب از اطلاعات است. مدل دوم نقش متغیر جنسیت بر رابطه بین نیاز به شناخت و اجتناب از اطلاعات و مدل سوم نقش متغیر پایه تحصیلی بر ارتباط بین نیاز به شناخت و اجتناب از اطلاعات است. در جدول (۸) می‌بینیم که در مدل ۳ میزان افزایش ضریب تعیین قابل‌توجه و نسبتاً زیاد است.

جدول ۸. نتایج رگرسیون با متغیرهای چندگانه، تفاوت نیاز به شناخت دانشجویان اجتناب از اطلاعات آنان برحسب جنسیت و پایه تحصیلی

متغیر پیش‌بین		ضرایب استاندارد نشده		ضرایب استانداردشده	t	P
		B	خطای استاندارد	Beta		
۱	ثابت	۳۰/۰۵۲	۰/۰۹۴		۳۲۰/۳۰۸	۰/۰۰۰
	نیاز به شناخت	-۰/۲۳۷	۰/۰۲۶	-۰/۴۳۰	-۹۰/۰۲۵	۰/۰۰۰
۲	ثابت	۳۰/۰۴۷	۰/۰۹۵		۳۲۰/۲۲۰	۰/۰۰۰
	نیاز به شناخت	-۰/۲۲۲	۰/۰۳۰	-۰/۴۰۲	-۷۰/۳۷۲	۰/۰۰۰
	جنسیت	-۰/۰۰۹	۰/۰۰۹	-۰/۰۵۷	-۱۰/۰۴۸	۰/۲۹۵
۳	ثابت	۲۰/۳۴۵	۰/۰۳۸		۶۲۰/۱۹۵	۰/۰۰۰
	نیاز به شناخت	۰/۲۱۴	۰/۰۱۴	۰/۳۸۸	۱۴۰/۹۵۵	۰/۰۰۰
	جنسیت	-۰/۰۰۱	۰/۰۰۳	-۰/۰۰۸	-۰/۳۹۳	۰/۶۹۵
	پایه تحصیلی	-۰/۰۶۰	۰/۰۰۱	-۱۰/۱۷۰	-۴۷۰/۹۱۵	۰/۰۰۰

با توجه به اینکه (pvalue<۰/۰۵) و قدر مطلق t از مقدار بحرانی ۱/۹۶ بیشتر است؛ می‌توان نتیجه گرفت که متغیر پایه تحصیلی در رابطه بین نیاز به شناخت و اجتناب از اطلاعات ایفای نقش دارد و یک تعدیل گر محسوب می‌شود. میزان تأثیر این متغیر ۱۰/۱۷۰- است و نقش کاهشی دارد؛ اما در مورد جنسیت به دلیل اینکه (pvalue>۰/۰۵) است این متغیر بر اجتناب از اطلاعات تأثیری ندارد.

نتیجه

رفتار اطلاعاتی اصطلاحی است که برای توصیف بسیاری از روش‌های تعامل انسان با اطلاعات استفاده می‌شود (Bates, 2010). اجتناب از اطلاعات به‌عنوان یکی از وجود رفتار اطلاعاتی و روش‌های تعامل انسان با اطلاعات کمتر مورد توجه قرار گرفته است. سوئینی و همکاران (۲۰۱۰) در چارچوبی که برای اجتناب از اطلاعات ارائه کردند، دلایل اصلی اجتناب از اطلاعات را این‌گونه برشمردند: ممکن است اطلاعات خواستار تغییر در اعتقادات فرد شود، یا آگاهی فرد موجب انجام عملی ناخواسته شود، ممکن است اطلاعات باعث ایجاد احساسات ناخوشایند شده، یا احساسات خوشایند را کاهش دهد. آنها در چارچوبی که ارائه کردند تفاوت‌های فردی (نظیر سبک مقابله، جهت‌گیری عدم قطعیت) و عوامل موقعیتی (نظیر کنترل، مقابله با منابع، سهولت، انتظارات) را بر انگیزه فرد برای اجتناب یا جستجوی اطلاعات تأثیرگذار قلمداد کردند. علاوه بر این، با توجه به اینکه اجتناب از اطلاعات همانند سایر رفتارهای اطلاعاتی در بافت صورت می‌گیرد، علل و دلایل متعددی می‌تواند بر آن تأثیر بگذارد. عوامل مختلفی همچون فرهنگ، اقتصاد، عوامل روانی و شناختی، فراشناختی، تفاوت‌های فردی و بسیاری دیگر بر آن تأثیرگذارند. حتی سوگیری‌های شناختی نیز می‌تواند بر اجتناب از اطلاعات تأثیرگذار باشد. بهی مهر و جمالی مهموئی(۲۰۲۰) در مقاله‌ای ارتباط بین چند رفتار اطلاعاتی و سوگیری‌های شناختی را بیان کردند. از نظر آنها سوگیری تأییدی[۱]، سوگیری دیر پذیری[۲]، سوگیری ادراک انتخابی[۳]، و سوگیری کلیشه‌ای[۴] منجر به اجتناب از اطلاعات می‌شوند.

هدف اصلی مطالعه حاضر بررسی اجتناب از اطلاعات دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی همدان در مطالعه مقاله‌های علمی است. همچنین یکی دیگر از اهداف این مقاله بررسی تأثیر نیاز به شناخت بر اجتناب از اطلاعات دانشجویان پزشکی است. میانگین کلی اجتناب از اطلاعات دانشجویان ۲/۲۱ است. با این حساب می‌توان گفت که اجتناب از اطلاعات دانشجویان پایین‌تر از سطح متوسط است؛ اما با این حال بهتر است که راهکارهای لازم جهت کاهش اجتناب از اطلاعات انجام شود. در پرسشنامه اجتناب از اطلاعات دو بعد «ه» و «د» بیش از سایر بندها مربوط به حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی بخصوص کتابخانه‌ها می‌شود. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که بعد «ه» اجتناب از اطلاعات مبتنی بر در دسترس

1. Confirmation Bias
2. Conservatism Bias
3. Selective Perception
4. Stereotypical Bias

بودن مقاله، بالاترین میانگین ابعاد پرسشنامه اجتناب از اطلاعات را به خود اختصاص داده است، عفیفی و واینر[1] (۲۰۰۴)، گودین، چایرونیسا، و فیتری[2] (۲۰۲۰)، و سوئینی و همکاران (۲۰۱۰) نیز معتقدند که مسائل مرتبط با دستیابی، درک، یا دسترسی به اطلاعات می‌توانند در اجتناب از اطلاعات دخیل باشند. نکته حائز اهمیت اینکه دانشجویان بیشترین اجتناب از اطلاعات را هنگام درخواست تهیه از کتابخانه دارند. از سویی دیگر نتایج سوآپ وکتزر[3] (۱۹۷۲) علل عدم استفاده دانشجویان از کتابخانه را از طریق مصاحبه و مشاوره بررسی کردند و نشان دادند اکثر کاربران تمایلی به تقاضای کمک از کتابدار نداشتند؛ بنابراین شایسته است در جهت ارتقای مهارت‌های ارتباطی و ارائه آموزش‌های لازم به کتابداران اقدامات لازم صورت پذیرد. همچنین بعد «د» اجتناب از اطلاعات مبتنی بر آگاهی از مقاله‌ها و مجلات مرتبط بعد از بعد «ه» بالاترین میزان میانگین اجتناب از اطلاعات را به خود اختصاص داده است؛ بنابراین شایسته است تمهیدات لازم جهت آگاهی‌رسانی بیشتر به دانشجویان در خصوص مجلات حوزه تخصصی و پایگاه‌های علمی تخصصی ارائه گردد. آموزش سواد اطلاعاتی و برگزاری تور در کتابخانه‌های دانشگاهی می‌تواند بسیار رهگشا باشد. ویلیامز و رونالدز[4] (۲۰۰۷) معتقدند دانشجویان تمایل دارند که اطلاعات را به‌طور اجمالی مرور کنند و تلاشی برای ارزیابی کیفیت یا اعتبارسنجی نمی‌کنند اما نتایج پژوهش حاضر نشان داد که میانگین اجتناب از اطلاعات مبتنی بر توجه به ارزش/کیفیت و اعتبار مقاله دانشجویان پزشکی ۲/۲۳ است و دانشجویان به کیفیت و اعتبار سنجی اطلاعات توجه می‌کنند.

یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که جنسیت دانشجویان تأثیری در اجتناب از اطلاعات ندارد که با نتایج پژوهش اس.تی ژان، جیندال، و چان (۲۰۱۸)، یونگ (۲۰۱۴)، و امانوئل و همکاران (۲۰۱۵) همسو است. همچنین یافته‌های این پژوهش نشان داد هرچه پایه تحصیلی دانشجویان بالاتر باشد میزان اجتناب از اطلاعات آنان کمتر می‌شود.

میانگین نیاز به شناخت همه دانشجویان ۳/۵۵ است، می‌توان گفت که نیاز به شناخت دانشجویان بالاتر از سطح متوسط است. همچنین یافته‌های این پژوهش نشان داد که نیاز به شناخت دانشجویان می‌تواند اجتناب از اطلاعات آنان در مطالعه مقاله‌های تخصصی را پیش‌بینی کند. پیشینه‌ای در مورد ارتباط بین اجتناب از اطلاعات و نیاز به شناخت موجود نیست؛ بنابراین نمی‌توان نتایج پژوهش حاضر را با آن مقایسه نمود.

1. Afifi & Weiner
2. Godwin, Chairunnisa, & Fitri
3. Swope & Katzer
4. Williams & Rowlands

نتایج این پژوهش نشان داد که نیاز به شناخت بر اجتناب از اطلاعات دانشجویان مؤثر است که این نتیجه می‌تواند با نتایج پژوهش‌های مختاری و داور پناه (۱۳۹۲) و نجف پور و چراغی (۱۳۹۷) همسو باشد. نتایج پژوهش‌های آنان نشان داد که نیاز به شناخت می‌تواند بر رفتار اطلاعاتی تأثیر بگذارد. از سویی دیگر با توجه اینکه همبستگی دو متغیر اجتناب از اطلاعات و نیاز به شناخت منفی است می‌توان گفت هر چه نیاز به شناخت دانشجویان بیشتر باشد اجتناب از اطلاعات آنان کمتر است. با توجه به اینکه نیاز به شناخت سازه‌ای روان‌شناختی و انگیزه درونی نسبتاً باثباتی است و درگیر شدن افراد در پردازش اطلاعات تا حد زیادی به انگیزه درونی آنها بستگی دارد؛ افرادی که نیاز به شناخت بالایی دارند اطلاعات را به‌دقت پردازش می‌کنند. این افراد تا حد امکان تمام جزئیات مربوط به موضوعات را به‌دقت بررسی می‌کنند (Carter, Hall, Carney, & Rosip, 2006). چنانکه نتایج پژوهش حاضر نشان داد که در بند «الف»، اجتناب از اطلاعات مبتنی بر توجه به اجزای مقاله، دانشجویان میانگین ۲/۰۹ را کسب کردند و در مقایسه با سایر بندها کمترین میانگین را به خود اختصاص داده است؛ بنابراین یافته‌های این پژوهش می‌تواند تا حدودی با ادعای کارتر[1] و همکاران (۲۰۰۶) همسو باشد.

این پژوهش دارای چندین محدودیت اجرایی است. یکی از مهم‌ترین محدودیت‌ها، محدود بودن جامعه آماری به دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی همدان است که قدرت تعمیم دهی و روایی بیرونی پژوهش را تحت تأثیر قرار می‌دهد. علاوه بر این، استفاده از همبستگی و رگرسیون، به خاطر عدم کنترل سایر متغیرهای تأثیرگذار بر متغیر وابسته، تنها ارتباط بین آنها و پیش‌بینی را به ما نشان می‌دهد و نمی‌توان بحث از علیت کرد؛ بنابراین به پژوهشگران محترم پیشنهاد می‌شود سایر عوامل تأثیرگذار بر اجتناب از اطلاعات را بررسی کنند و سعی در کشف دلایل و علت‌های اجتناب از اطلاعات نمایند. یکی دیگر از محدودیت‌های این پژوهش استفاده از مقیاس خود گزارشی پاسخگویان است که می‌تواند منجر به سوگیری در پاسخ‌ها به نفع مطلوبیت‌های جامعه گردد(Dunning, Heath, & Suls, 2004). پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی برای درک بهتر این رفتار از روش‌های کیفی استفاده شود. علاوه بر این، عوامل مختلفی بر اجتناب از اطلاعات تأثیرگذار است و پژوهش حاضر تنها به تأثیر نیاز به شناخت، متغیر جنسیت، و پایه تحصیلی دانشجویان بر آن پرداخته است. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی به مطالعه سایر عوامل تأثیرگذار بر آن توجه شود. همچنین این پژوهش تنها به اجتناب از اطلاعات در مطالعه مقاله‌های علمی پرداخته است، حال‌آنکه رفتار اجتناب از اطلاعات بسیار وسیع بوده و می‌تواند در مواجهه با انواع اطلاعات

1. Carter

و در محمل‌های مختلف بروز نماید. پژوهش در مورد چگونگی ارتباط افراد با اطلاعات، نیازمند مشارکت همه رشته‌ها و زمینه‌های پژوهشی در حال حاضر و آینده است و از سویی دیگر اجتناب از اطلاعات چندبعدی است؛ بنابراین در یک مطالعه همه‌جانبه همه جنبه‌های شناختی، فیزیکی، عصبی، اجتماعی، احساسی و اقتصادی تعامل را باید در نظر گرفت (Fidel, 2012). همچنین، با توجه به اینکه پژوهش‌های حوزه رفتار اطلاعاتی بین‌رشته‌ای است (Lund, 2020)، شایسته است در پژوهش‌های رفتار اطلاعاتی و بخصوص اجتناب از اطلاعات از تخصص صاحب‌نظران سایر حوزه‌ها بهره جست.

منابع

بابایی، کبرا؛ و بیگدلی، زاهد (۱۳۹۴). نیاز به شناخت و تأثیر آن بر رفتار اطلاع‌یابی مشارکتی دانشجویان کارشناسی ارشد دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبائی. *تعامل انسان و اطلاعات*،۱۲(۱)،۲-۲۰. بازیابی شده در ۱۰ تیر ۱۳۹۹ از https://hii.khu.ac.ir/article-1-2463-fa.html

کیانی، محمدرضا (۱۳۹۱). تحلیل و آزمون الگوی روابط میان عدم استفاده اجباری از اطلاعات با اجتناب شناختی، جهت‌گیری منفی به مشکل و عدم تحمل بلاتکلیفی بر اساس مدل مستخرج از دسته‌بندی هیوستن (با رویکردی شناختی) *(پایان‌نامه دکتری)*. دانشگاه فردوسی، مشهد.

کیانی، محمدرضا؛ دیانی، محمدحسین؛ و فتاحی، رحمت اله (۱۳۹۲). رویکردی شناختی به عدم استفاده اجباری از اطلاعات مفهومی نو در ساختار کلاسیک. *کتابداری و اطلاع‌رسانی،۱۶(۱)*، ۹-۳۹. بازیابی شده در ۱۰ تیر ۱۳۹۹ از http://lis.aqr-libjournal.ir/article_42637.html

کیانی، محمدرضا؛ دیانی، محمدحسین؛ و فتاحی، رحمت اله (۱۳۹۴). آزمون الگوی روابط میان عدم استفاده اجباری (فراشناختی) اطلاعات و عدم تحمل بلاتکلیفی. *پژوهشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۵(۱)، ۷۷-۱۰۰. بازیابی شده در ۲۰ تیر ۱۳۹۹ از https://infosci.um.ac.ir/article_29627.html

مختاری، حیدر؛ داور پناه، محمدرضا (۱۳۹۲). نیاز به شناخت و تأثیر آن بر رفتار اطلاعاتی دانشجویان. *پژوهشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۲(۱)، ۳۳-۵۴. بازیابی شده در ۱۵ خرداد ۱۳۹۹ از https://infosci.um.ac.ir/article_26955.html

نجف پور، پروین؛ و چراغی، زهره (۱۳۹۷). رابطه میان نیاز به شناخت و رفتار اطلاعاتی: مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز. *مطالعات کتابداری و علم اطلاعات*، ۲۵(۲۴)، ۲۳۳-۲۵۵. بازیابی شده در ۵ تیر ۱۳۹۹ از https://slis.scu.ac.ir/article_14235.html

Afifi, W. A., & Weiner, J. L. (2004). Toward a theory of motivated information management. *Communication Theory*, *14*(2), 167-190. https://doi.org/10.1111/j.1468-2885.2004.tb00310.x

Bates, M.J. (2010). Information behavior. In M.J. Bates & M.N. Maack (Eds.),

Encyclopedia of library and information sciences (3rd ed.) (pp. 2381-2391). New York, NY: CRC

Bina, S., & Browne, G. (2018). *Information Avoidance in Requirements Determination for Systems Development*. Retrieved on April 13, 2020, from https://aisel.aisnet.org/amcis2018/AdvancesIS/Presentations/20

Blajer-Gołębiewska, A., Wach, D., & Kos, M. (2018). Financial risk information avoidance. *Economic research-Ekonomska istraživanja*, *31*(1), 521-536. https://doi.org/10.1080/1331677X.2018.1439396

Bors, D. A., & Gruman, J. A. (2020). Need for Cognition Scale. *Encyclopedia of Personality and Individual Differences*, 3125-3128.

Cacioppo, J. T., & Petty, R. E. (1982). The need for cognition. *Journal of personality and social psychology*, *42*(1), 116. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.42.1.116

Cacioppo, J. T., Petty, R. E., & Feng Kao, C. (1984). The efficient assessment of need for cognition. *Journal of personality assessment*, *48*(3), 306-307. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa4803_13

Carter, J. D., Hall, J. A., Carney, D. R., & Rosip, J. C. (2006). Individual differences in the acceptance of stereotyping. *Journal of Research in Personality*, *40*(6), 1103-1118. https://doi.org/10.1016/j.jrp.2005.11.005

Chae, J. (2016). Who Avoids Cancer Information? Examining a Psychological Process Leading to Cancer Information Avoidance. *Journal of Health Communication*, *21*(7), 837-844. https://doi.org/10.1080/10810730.2016.1177144

Chae, J., Lee, C. J., & Kim, K. (2020). Prevalence, Predictors, and Psychosocial Mechanism of Cancer Information Avoidance: Findings from a National Survey of US Adults. *Health Communication*, *35*(3), 322-330. https://doi.org/10.1080/10410236.2018.1563028

Dali, K. (2018(. The lifeways we avoid: The role of information avoidance in discrimination against people with disabilities. *Journal of Documentation*, *74*(6), 1258-1273. https://doi.org/10.1108/JD-04-2018-0057

Das, S., Echambadi, R., McCardle, M., & Luckett, M. (2003). The effect of interpersonal trust, need for cognition, and social loneliness on shopping, information seeking and surfing on the web. *Marketing Letters*, *14*(3), 185-202. https://doi.org/10.1023/A:1027448801656

Dunning, D., Heath, C., & Suls, J. M. (2004). Flawed self-assessment: Implications for health, education, and the workplace. *Psychological science in the public interest*, *5*(3), 69-106. https://doi.org/10.1111%2Fj.1529-1006.2004.00018.x

Emanuel, A. S., Kiviniemi, M. T., Howell, J. L., Hay, J. L., Waters, E. A., Orom, H., & Shepperd, J. A. (2015). Avoiding cancer risk information. *Social Science & Medicine*, *147*, 113-120. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2015.10.058

Fidel, R. (2012). *Human information interaction: An ecological approach to information behavior*. Mit Press.

Fortier, A., & Burkell, J. (2014). Influence of need for cognition and need for cognitive closure on three information behavior orientations. *Proceedings of the American Society for Information Science and Technology*, *51*(1), 1-8. https://doi.org/10.1002/meet.2014.14505101066

Fuertes, M. C. M., Jose, B. M. D., Singh, M., Rubio, P. E. P., & de Guzman, A. B. (2020).

The moderating effects of information overload and academic procrastination on the information avoidance behavior among Filipino undergraduate thesis writers. *Journal of Librarianship and Information Science*, *52*(3), 694-712. https://doi.org/10.1177%2F0961000619871608

Godwin, R., Chairunnisa, F., & Fitri, R. A. (2020). Information avoidance behavior regarding hoaxes indicators. *Jurnal Psikologi Vol*, *19*(1Maret), 26-34. https://doi.org/10.14710/jp.19.1.26-34

Golman, R., Hagmann, D., & Loewenstein, G. (2017). Information Avoidance. *Journal of Economic Literature*, *55*(1), 96-135. https://doi.org/10.1257/jel.20151245

Goodall, C. E., & Reed, P. (2013). Threat and Efficacy Uncertainty in News Coverage About Bed Bugs as Unique Predictors of Information Seeking and Avoidance: An Extension of the EPPM. *Health Communication*, *28*(1), 63-71. https://doi.org/10.1080/10410236.2012.689096

Haasio, A., Harviainen, J. T., & Savolainen, R. (2020). Information needs of drug users on a local dark Web marketplace. *Information Processing & Management*, *57*(2), 102080. https://doi.org/10.1016/j.ipm.2019.102080

Heck, P. R., & Meyer, M. N. (2019). Information avoidance in genetic health: Perceptions, norms, and preferences. *Social Cognition*, *37*(3), 266-293. https://doi.org/10.1521/soco.2019.37.3.266

Hertwig, R., & Engel, C. (2016). Homo ignorans: Deliberately choosing not to know. *Perspectives on Psychological Science*, *11*(3), 359-372. https://doi.org/10.1177%2F1745691616635594

Ho, E. H., Hagmann, D., & Loewenstein, G. (2021). Measuring information preferences. *Management Science*, 67(1), 126-145. https://doi.org/10.1287/mnsc.2019.3543

Houston, R., & Westbrook, L. (2013). Information-based mitigation of intimate partner violence. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, *64*(8), 1694-1706. https://doi.org/10.1002/asi.22889

Howell, J. L., & Shepperd, J. A. (2016). Establishing an Information Avoidance Scale. *Psychological Assessment*, *28*(12), 1695-1708. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/pas0000315

Howell, J. L., & Shepperd, J. A. (2017). Social exclusion, self-affirmation, and health information avoidance. *Journal of Experimental Social Psychology*, *68*, 21-26. https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/j.jesp.2016.05.005

Howell, J. L., Sweeny, K., Miller, W., & Shepperd, J. A. (2019). Hot or not? How self-view threat influences avoidance of attractiveness feedback. *Self and Identity*, *18*(2), 144-158. https://doi.org/10.1080/15298868.2017.1401552

Huang, S. C. (2018). Social information avoidance: when, why, and how it is costly in goal pursuit. *Journal of Marketing Research*, *55*(3), 382-395. https://doi.org/10.1509%2Fjmr.16.0268

Jung, M. (2014). Associations of Self-rated Health and Socioeconomic Status with Information Seeking and Avoiding Behavior among Post-Treatment Cancer Patients. *Asian Pacific Journal of Cancer Prevention*, *15*(5), 2231-2238. https://doi.org/10.7314/APJCP.2014.15.5.2231

Kessler, S. H., & Zillich, A. F. (2019). Searching online for information about vaccination: Assessing the influence of user-specific cognitive factors using eye-tracking. *Health*

Communication, *34*(10), 1150-1158. https://doi.org/10.1080/10410236.2018.1465793

Liao, Y., Jindal, G., & Jean, B. S. (2018). The role of self-efficacy in cancer information avoidance. International Conference on Information. https://doi.org/10.1007/978-3-319-78105-1_54

Lipsey, N. P., & Shepperd, J. A. (2019). Powerful audiences are linked to health information avoidance: Results from two surveys. *Social Science & Medicine, 225*, 51-59. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2019.01.046

Lund, B. (2020). The structure of information behavior dissertations 2009–2018: Theories, methods, populations, disciplines. *Journal of Librarianship and Information Science*, 0961000620935499. https://doi.org/10.1177/0961000620935499

Mai, J., Case, D., & Given, L. (2016). Looking for information: A survey of research on information seeking, needs, and behavior: Emerald Group Publishing.

McCloud, R. F., Jung, M., Gray, S. W., & Viswanath, K. (2013). Class, race and ethnicity and information avoidance among cancer survivors. *British Journal of Cancer, 108*(10), 1949-1956. https://doi.org/10.1038/bjc.2013.182

Melnyk, D. (2009). *When we do not want to know: The Information Avoidance Model*. University of Florida. Retrieved on April 13, 2020, from http://etd.fcla.edu/UF/UFE0024238/melnyk_d.pdf

Neben, T. (2015). *A Model of Defensive Information Avoidance in Information Systems Use.* Retrieved on April 3, 2020, from http://aisel.aisnet.org/icis2015/proceedings/ConferenceTheme/3

Petty, R. E., Briñol, P., Loersch, C., and McCaslin, M. J. (2009). The need for cognition. In M. R. Leary and R. H. Hoyle (Eds.), Handbook of individual differences in social behavior. New York: Guilford Press. pp. 318-329.

Persoskie, A., Ferrer, R. A., & Klein, W. M. P. (2014). Association of cancer worry and perceived risk with doctor avoidance: an analysis of information avoidance in a nationally representative US sample. *Journal of Behavioral Medicine*, *37*(5), 977-987. Retrieved on April 13, 2020, from https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s10865-013-9537-2.pdf

Schulz, A. (2019). *Populist Citizens' Media Perceptions and Media Use in Western Democracies* University of Zurich. Retrieved on March ۲, 202۰, from https://www.zora.uzh.ch/id/eprint/175375/

St Jean, B., Jindal, G., & Chan, K. (2018). "You Have to Know Your Body!": The Role of the Body in Influencing the Information Behaviors of People with Type 2 Diabetes. *Library Trends*, *66*(3), 289-314. https://doi.org/10.1353/lib.2018.0004

Sunstein, C. R. (2019). Ruining popcorn? The welfare effects of information. *Journal of Risk and Uncertainty*, *58*(2-3), 121-142. https://doi.org/10.1007/s11166-019-09300-w

Sweeny, K., Melnyk, D., Miller, W., & Shepperd, J. A. (2010). Information Avoidance: Who, What, When, and Why. *Review of General Psychology*, *14*(4), 340-353. https://doi.org/10.1037/a0021288

Swope, M. J., & Katzer, J. (1972). The silent majority: Why don't they ask questions? *RQ*, 161-166. Retrieved on March ۲3, 202۰, from https://www.jstor.org/stable/25825399

Taber, J. M., Klein, W. M. P., Ferrer, R. A., Lewis, K. L., Biesecker, L. G., & Biesecker, B. B. (2015). Dispositional Optimism and Perceived Risk Interact to Predict Intentions to Learn Genome Sequencing Results. *Health Psychology*, *34*(7), 718-728.

https://doi.org/10.1037/hea0000159

Tan, M., Herberg, J. S., Yap, C., Samarasekera, D. D., & Chen, Z. X. (2020). Understanding factors that motivate research performance and career longevity of science, technology, engineering and mathematics postgraduates. *TAPS*, *5*(1), 25-45. https://doi.org/10.29060/TAPS.2020-5-1/OA2073

Williams, P., & Rowlands, I. (2007). The literature on young people and their information behaviour. *Information behaviour of the researcher of the future*. Retrieved on March 3, 202۰, from, https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.643.8970&rep=rep1&type=pdf

Case Study of information Avoidance in Medical Students

Farahnaz Naderbeigi
Alireza Isfandyari-Moghaddam*

Islamic Azad University, Hamedan Branch, Iran

Abstract

Introduction: Information behavior is a term used to describe many methods of human interaction with information. Information avoidance (IA) is also one of the aspects of information behavior and human interaction with information. IA is a set of selective behaviors and actions intended to stop, limit, and delay the search, the encounter, the processing, and the use of information. The main purpose of this study was to investigate medical students' IA in the study of scientific articles.

Methodology: Students of Hamedan University of Medical Sciences took part in the present study, which was an applied survey. The sampling technique for this survey was random. Students completed electronic questionnaires for both IA and Need for Cognition (NFC). One-way analysis of variance, simple linear regression and multivariate regression were used for statistical analysis.

Findings: Across all students, IA and NFC averaged 2.21 and 3.55, respectively. Results showed that students' grades were associated with the level of IA. There is a significant relationship between IA and NFC, which decreases with the student's grade.

Conclusion: IA decreases with increasing NFC, as well as increasing grades of medical students. This process can be accelerated for lower grading. It is suggested that information literacy training courses, library tours, and introduction of specialized databases will be held for them.

Keywords: Information avoidance, Avoiding of information, Need for cognition, Ignoring information.

* . ali.isfandyari@gmail.com